

Január 1.

MÁRIA, ISTEN ANYJA

Olvasmány *Sir 24,24–31.*

Szentlecke *Gal 4,1–7.*

Evangelium *Jn 1,1–18.*

Testvéreim! Mi, akik karácsony estéjén, egy héttel ezelőtt elmentünk Betlehembe, és megtaláltuk a Szűzanyát, Szent Józsefet és a jászolban fekvő Kisdedet, ma megint Betlehembe megyünk. Keressük a Szűzanyát és karján a kicsi Jézust. Keressük az Istenanyát¹ és az Isten megtestesült Fiát, hogy amikor időszámításunk szerint egy új év kezdődik, megkérjük őket. Az Édesanyát arra, hogy járjon közbe értünk az Ő szent Fiánál; a kicsi Jézust pedig arra kérjük, áldjon meg minket, és azzal a kegyelemmel és igazsággal, amivel Ő telve van – mert Ő a mi Istenünk –, töltsön be minket is, hogy az előttünk álló esztendőben igazabbak tudjunk lenni és gyarapodni tudjunk a kegyelemben.

Az igazság és a kegyelem az emberi élet fundamentuma. Amikor az ember ezekben megfogyatkozik, vagy teljesen híjával van ezeknek, akkor baj támad. És ahogy a Szentírás elmondja nekünk, a kezdet kezdetén is épp ebből lett a baj. Isten megteremtette a világot, s benne az embert. Földből formálta, lelket lehelt belé, ezért az ember test és lélek, értelmes, szeretni tudó lény lett, és Isten kedvét találta benne.

---

¹A Boldogságos Szűz Mária Istenanyaságát 431-ben az efezusi zsinaton fogalmazta meg dogmaként az Egyház, s Havas Boldogasszony napján, az első római Mária-templom fölszenteléséhez kötve ünnepeltük (lásd augusztus 5-én). A II. Vatikáni Zsinat után VI. Pál pápa a karácsonyi időben, január elsejére külön ünnepként is elrendelte.

Az Úr elhalmozta mindennel, amit az ember mint teremtmény egyáltalán befogadhatott. Erős volt, szép volt, halhatatlan volt, és megkapta a Földet, hogy uralkodjon rajta! Az ember Isten gyermeke volt. De akkor jött az ördög, és ezt a gyermeket megvadította: „Csak nem fogsz engedelmeskedni?! Nem látod, hogy irigyelnek téled valamit?! Irigylik téled a jónak és rossznak a tudását! Ne hagyd magad, lázadj föl!”

És ez a gyermek föllázadt. Úgy fordult szembe teremtő Istenével, mintha ellensége lenne. Megszegte a parancsot – és baj lett. A gyermekből számkivetett menekült lett, az ember, aki a kegyelmek teljességét hordozta, elveszítette a kegyelmet. Ez sok-sok pozitív adat elvesztését jelentette, plusz azt, hogy az Isten nem tudta kedvét lelteni a legszebbnek al-kotott teremtményében.

Attól kezdve az emberi történelem nem egyéb, mint a hamisságoknak a sorozata, jobb esetben a tévedéseknek a sorozata, legrosszabb esetben a gonoszságoknak a halmaza, emberek egymás közti marakodása. Mert ha egyszer valaki elveszíti az istengyermekség állapotát, a másik emberben már képtelen meglátni a testvért. Akkor a másik emberben csak versenytársat lát, akit minden áron le kell győznie, vagy zsákmányt lát, akivel azt csinál, amit akar. De legjobb esetben is csak a birtoklási vágyának kielégítőjét látja a másikban, és eszerint viszonyul hozzá.

Többször halljuk, főleg Ádvent idején, hogy a bűn miatt az ég bezárult. Elveszítette az ember azt az Isten előtti kedvességet, amivel teremtett. A megváltás pedig éppen azt jelenti, hogy az ég megnyílik, a második Isteni Személy jön, igazán emberré lesz, és az Atya felé meg tudja mutatni: „Atyám, Te, aki az embert szeretni akarod, nézd, itt vagyok én, a második Ádám, és itt van Édesanyám, a második Éva, bennünk most újra kezdődik minden. Az igazság és a ke-

gyelem.” A Szűzanyában *elkezdődik*, az Úr Krisztusban pedig, mert Ő örökkévaló Isten, *fölragyog* itt a földön az igazság és a kegyelem.

Ezért mondja Gábiel a názáreti Szűznek: „Üdvözlégy, te kegyelemmel teljes!” Mária valóban az, kegyelemmel teljes. És amikor mi most megkezdjük az Úr egy újabb esztendejét, fohászkodjunk Máriához: „Szűzanyánk! Te, aki igaz vagy, igaz voltál, mert te vagy az első megváltott ember, s mert anyja lettél a Megváltónak, te minden kegyelemmel teljes vagy. Ha te odafordulsz a te isteni Fiadhoz, földéred az ő ar-ca és azzal fordul feléd: „Édesanyám, kérsz valamit?! Ked-ves vagy nekem, én téged szeretlek. Amit kérsz, még az or-szágomat is, megadom neked!”

Ezért fohászkodjunk a Szűzanyához: „Te boldogságos Istenanya! Kérd számunkra a kegyelmet, hogy kedvesek tudjunk lenni a Te Fiad előtt!”

És erre a Szűzanya azt mondja nekünk: „Én kérem, de neked ahhoz igaznak kell lenned. Az vagy?” – Egy gyónó ember erre azzal tud válaszolni, hogy Szűzanyám, én tudom, hogy hordozok tévedéseket – tudok tévedni –, tudom, hogy olykor voltam hamis, gyenge, de szántszándékkal nem aka-rom bántani a te Fiadat! És amennyiben hamis voltam, azt én megbántam, és a te isteni Fiadtól hallottam a szót: Meg-bocsáttattak a te bűneid. Szűzanyám, én nem vagyok igaz ember, de szeretnék az lenni! Segíts!”

Erre válasz a Szentháromság részéről az esztendő kezdetén az áldás: Menj és gyarapodj az igazságodban. Ehhez már csak annyit kell tudni, hogy az igazságunk – mindegyikünk igazsága – a konkrét állapotunkban teljeseedik be: a család-ban, egy szerzetben, a papságban, a munkában vagy az öreg-ségben, a betegségben, vagy az

anyaságban, az anyósság-ban. Az igazságunk a saját állapotunkban valósul meg.

Az Egyház – mindjárt itt az év kezdetén – nem tudja kifejezni a háláját az Isten felé jobban, mint hogy módot ad nekünk arra, hogy igaz emberekké váljunk. Mert az Egyház a szentjeiben éli meg, hogy amilyen mértékben igaz valaki, olyan mértékben érkezik a kegyelem. És olyan mértékben kedves az ember az Isten előtt.

Hát áldjon meg minket a Szentháromság, az Atya, a Fiú és a Szentlélek. A Szűzanya pedig a maga anyai gondoskodásával vigyázzon ránk, hogy az előttünk álló napokban gyarapodni tudjunk igazságban és kegyelemben, amit az Úr Krisztus teljességéből meríthetünk. Amen.

Január 2.

NAGY SZENT VAZUL
és
NAZIANZI SZENT GERGELY
püspökök

Szentlecke *2Kor 5,14–20*.
Evangélium *Mt 23,8–12*.

Testvéreim! A ma ünnepelt két szent, Nagy Szent Vazul¹ és Nazianzi Szent Gergely² a négy nagy keleti egyházatya közül való. A 4. században, amikor ők éltek, az Egyház még egységes volt, bár mindenki tudta, hogy a Római Birodalom

---

¹*Cézarea (Kappadókia), 330 körül – †Cézarea, 379. január 1.

²*Arianz, 329/330. – †Arianz, 389/390.

keleti fele más hagyományokat hordoz, mint a nyugati. A négy nagy *nyugati* egyházatya Szent Ambrus,¹ Szent Jeromos,² Szent Ágoston,³ Nagy Szent Gergely,⁴ a négy nagy *keleti* egyházatya Nisszai Szent Gergely, Aranyszájú Szent János⁵ és a két mai szent, Nagy Szent Vazul és Nazianzi Szent Gergely.

Nagy Szent Vazul a keleti egyház számára olyan, mint számunkra Szent Benedek.⁶ Neki is volt egy nővére, Szent Makrina, aki a nők számára alakította ki azt a szerzetesi életformát, amit Vazul a férfiaknak.

Vazul (akinek a neve görögül Baszileiosz) Kappadókia fővárosában, Cézaréában született 330 körül előkelő, keresztény családban. Nagyszüleinek még volt része az utolsó ke-resztényüldözésben, de amikor Vazul megszületett, az Egy-ház már békében élt. 4 fiú- és 5 leánytestvér között nőtt fel.

A vallásosságot atyai nagyanyjától és legidősebb nővérétől tanulta. Mindkettőt Makrinának hívták.

Vazul 14 éves korától otthon, Cézaréában kezdett tanulni, s azonnal kitűnt társai közül. Konstantinápolyban találkozott Nazianzi Gergellyel és a két leendő szent egymásra talált, először szellemileg, azután lelkileg is.

Kora teljes műveltségével fölszerelve 355-ben Vazul hazatért Cézaréába. Még nem volt megkeresztelve. Iskolát nyitott, ügyvédként is dolgozott, de a szívében egyre erősebb lett a vágy, hogy keresztény, sőt szerzetes legyen. Egy napon elhagyta a nyilvánosságot, megkeresztelkedett.

---

¹lásd december 7-én

²lásd szeptember 30-án

³lásd augusztus 28-án

⁴lásd szeptember 3-án

⁵lásd szeptember 13-án

⁶lásd július 11-én

Följe-gyezze: „Mintha mély álomból ébredtem volna, hogy meg-lássam az evangélium igazságának csodálatos világosságát.”

Megszabadult a vagyonától, és útra kelt: bejárta az akkor híres remetetelepeket, és tanulta a szerzetesi életet. Amikor egy év múlva hazatért, megdöbbenve látta, hogy a cézárei püspök az ariánus eretnekséget vallja. Ezért Vazul nem ma-radt mellette, hanem a családi birtokon remeteségbe vonult.

Ő sem maradhatott egyedül a magányában (amint Szent Benedek sem). Nazianzi Gergely is meglátogatta, s kis időt nála töltött. Amikor társak szegődtek hozzá, Vazul fölismerte a közösségi, a szerzetesi élet lehetőségét és fontosságát, és elindította azt az életformát, amiből a reguláris, közösség-ben élő szerzetesség sok más formája kibontakozott. Keleten ő alkotta meg az első regulát, és – ami lényeges változást je-lentett – a szerzetesek életében a szellemi munkának, a tanu-lásnak is fontos helyet biztosított. A keleti szerzeteseket ma is *bazilitáknak* hívják Vazul görög neve alapján.

A 35. éve körül járt, amikor pappá szentelték, s ez véget vetett visszavonultságának. Ettől kezdve részese a nagy krisztológiai vitáknak, amit az ariánusok tanai váltottak ki. Vitába keveredett a cézárei püspökkel is, aki fölismerte Vazul nagyságát, és maga mellé vette segédpüspöknék. Majd a 40 éves Vazult püspökké választották.

Ezután következett közel tíz esztendő, melyben Vazul a Jó Pásztor nyomában járva támasza lett a nyomorultaknak, segítője a bajbajutottaknak. Püspöki városában a karitatív intézmények addig soha nem látott rendszerét építette ki. Ugyanakkor őrzője lett az igaz, katolikus tanításnak. Emiatt a császárral nagyon komoly összeütközésekbe került.

A másik szent, akit ma ünnepelünk, Nazianzi Szent Gergely, más családi körülmények közül indult. Apja kezdetben egy szektához tartozott, anyja viszont buzgó keresztény volt. Hosszú ideig gyermektelenek voltak, s mikor végre a kis Gergely megszületett, édesanyja följánlotta őt Istennek. Később az apa is megtért, sőt püspök lett Nazianzban.

Gergely nagyon érzékeny, költői lelkületű volt. Tanulmányai végeztével hazatért, s ekkor keresztelkedett meg. Nem véletlen, hogy őt is a négy nagy keleti egyházatyá közé sorolták. Ugyanis ő találta meg az antik görög műveltség és a katolikus teológia szintézisének módját. De ő is megszenvedett ezért: bár vonzotta a remetei magány, püspökként kellett szolgálnia előbb szülővárosában, majd Konstantinápolyban. Látnia kellett, mennyi emberi gyarlóság akadályozza az igazság megismerését, a keresztény hit terjedését.

Húsz évvel élte túl a barátját, Vazult, aki után ő volt a niceai hitvallást őrzők támasza és nagy példaképe.

Ebben a szentmisében köszönjük meg Istennek hitünk e két nagy óriását, pillérét. Csodáljuk meg Isten gondoskodó szeretetét, mely a szentek, a mi örök példaképeink közé emelte a szellem óriásait, az egyházatyákat is, és adjunk értük hálát. Adjunk hálát a kegyelemért, mely Ágostont, Jeromost, Vazult, Gergelyt a műveltség csúcsain is megőrizte az igazság befogadásához szükséges alázatban. S mivel azok a problémák, nehézségek, üldözések, melyeket a korai századokban ők megélték, a tévtanok, melyekkel megharcoltak, végigkísérik az Egyház egész történetét és napjainkban is jelen vannak, kérjük oltalmukat elsősorban a mai teológusok és tanítók számára – de önmagunk számára is. Közbenjárásuk segítsen megtalálni és megőrizni azt az erőt, bátorságot és alázatot, mely az Egyház igaz

tanításában való megmaradáshoz mindenkor szükséges.
Amen.

Január 7.

PENNAFORTI SZENT RAJMUND
domonkos áldozópap, jogtudós

Szentlecke *2Kor 5,14–20.*

Evangélium *Mt 23,8–12.*

Testvéreim! A ma ünnepelt szent, Rajmund,¹ domonkos szerzetes, pap, tudós, rendfőnök volt. Amikor meghalt 1275-ben, elmúlt 95 éves. Kortársa és munkatársa a 13. század nagy szentjeinek, pápáinak. Édesapja egy vár ura volt Ara-góniában. Első iskolája a barcelonai székesegyházi iskola volt. Itt érezte először, hogy neki papnak kell lennie.

Fiatal papként maga is tanítani kezdett, de hamarosan lemondott állásáról és a bolognai egyetemre ment jogot tanulni. Nagyon komolyan vette a tanulást. Annak érdekében, hogy semmi ne vonja el figyelmét a tanulásról, egy kamalduli kolostorban kért helyet. 6 évet töltött itt. Amikor tanítani kezdett, isteni ajándéknak tekintve tudását – „ingyen kaptátok, ingyen adjátok”² –, pénzt nem fogadott el a tanítványaitól. Ezzel nyilván nem kevés ellenséget szerzett magának, de a városi elöljáróság védelmébe vette.

Közben tanártársai közül egyik a másik után csatlakozott Szent Domonkoshoz,³ akinek épp Bologna lett az egyik központja. Rajmund talán már ekkor belépett volna a domonkos rendbe, ha a barcelonai püspök átutaztában rá nem veszi, hogy térjen vele együtt haza, és legyen az ő munkatársa. Ki is nevezte kanonoknak, s Rajmund nagyszerűen ol-

---

¹*Pennafort vára (Barcelona mellett), 1175/1180.–†Barcelona,1275. I.6.

²*Mt 10,8*

³lásd augusztus 8-án

dotta meg a legbonyolultabb kérdéseket is. 1222-ben, amikor a 40. éve körül járt, mégis lemondott mindenről és domkos lett.

Ekkor kapta a kérést Nolaszkói Szent Pétertől, hogy szerkessze meg a fogolykiváltó rend, a trinitáriusok reguláját. Rajmund meg is írta a regulát. Nem sokkal később a pápa maga mellé rendelte Rómába, s rábízta a lelkiismereti ügyek pápai hivatalát, sőt megkérte, hogy legyen a gyóntatója.

A pápa mellett, akit minden útjára elkísért, két hatalmas munkán dolgozott: összegyűjtötte a két előző évszázad pápai rendeleteit, s a gyóntatóknak összeállított egy kézikönyvet, hogy a nehezebb esetekben is biztonsággal el tudjanak igazodni.

Közel járt a 60. évéhez, amikor fölmentését kérte, hogy hazatérve egy kolostor csendjében fejezhesse be az életét. A barcelonai kolostor fogadta be. A csendes öregség helyett azonban előbb Tarragona érsekévé akarták választani, amit még vissza tudott utasítani, 1238-ban azonban a rendi káptalan rendfőnökké választotta, ami elől már nem térhetett ki.

Spanyolországban akkoriban igen nagy gondokat jelentett az iszlám. Hatalmas területeken arab uralom volt. Ez egyrészt az arab fennhatóság alatt élő keresztények gondozásának feladatát, másrészt az arabok közötti misszió lehetőségét hozta magával. Rajmund minden erejével, tudásával, lelkipásztori tapasztalatával próbált részt venni e munkában. A hagyomány úgy tudja, hogy a muszlimok közti misszió érdekében kérte Aquinói Szent Tamás¹ segítségét is, aki erre válaszul írta egyik nagy művét, a pogányok elleni sum-máját.²

---

¹lásd január 28-án

²Summa contra gentiles

Amikor Rajmund még spanyol hazájában élt, gyóntatója volt Aragóniai Jakab királynak, aki nagyra becsülte őt, ennek ellenére nem hallgatott rá. Rajmund egy napon megtudta, hogy a király ismét tilalmas viszonyt kezdett az egyik ud-varhölgygel. Sürgette a királyt, hogy bocsássa el a hölgyet, de annak esze ágában sem volt ezt megtenni. Erre Rajmund úgy döntött, hogy elhagyja a királyi udvart, mely akkor Mal-lorca szigetén tartózkodott. A király azonban megparancsol-ta, hogy senki se merjen a távozásban Rajmundnak segíteni.

A legenda szerint amikor a szent e nehéz helyzetben tengerre akart szállni, éppen útra készen állt egy hajó a kikötőben. A hajós azonban vonakodott őt magával vinni, és fölmutatta a király írásos tiltó parancsát. Rajmund erre Istenbe vetett bizalommal azt mondta útitársainak: „Ha földi király meg akarja akadályozni, hogy elutazzunk, majd az égi Király fog javunkra beavatkozni”. E szavakkal a tengerre terítette a köpenyét, fogta a botját, keresztet vetett, azután bátran rálépett a köpenyre. És az égi Király – aki az erős hit egyik bizonyosságaként bátorította Pétert a vízenjárásra¹ – valóban segítette: Rajmund hat óra alatt átkelt a hatvan mérföld széles tengeren. Nagy tömeg szeme láttára lépett partra Barcelonában. Vállára vetette köpenyét, és elindult kolostorába – s annak kapuja magától kitérult előtte.

A közel 100 évet megért Szent Rajmund nagy példa és pártfogó mindazok számára, akik szabadon akarják szolgálni és átadni másoknak is az igazságot: megvolt benne az ehhez szükséges kiművelt lélek, de – mint legendája mutatja – a gyermeki hit és egyszerűség is. Nagy példája annak, hogy Isten olyan mértékben jön segítségünkre, amilyen mértékben mi rá merünk hagyni az Ő gondviselésére. Kérjük

---

¹Mt 14,22–33

Pennaforti Szent Rajmund közbenjárását, hogy Isten növelje, erősítse és szilárdítsa bennünk a hitet.

Január 13.

POITIERS-I SZENT HILARIUS **püspök, egyházatya**

Szentlecke *1Jn 2,18–25.*
Evangélium *Mt 16,13–19.*

Testvéreim! A ma ünnepelt szent, Hilarius, Poitiers-nek volt a püspöke, Galliában.¹ 367-ben halt meg, 52–54 évesen. Ez azt jelenti, hogy amikor ő meghalt, akkor már élt Szent Jeromos,² Szent Márton,³ Szent Ambrus.⁴ Szent Ágoston⁵ ekkor 14–15 éves volt.

Amikor Hilarius megszületett, a kereszténység már szabad volt. Kicsi korában már csak elbeszélésekben hallja az öregektől, hogy mi minden történt a keresztényekkel, de ő még nem keresztény. Felnőtt férfi már, családos ember, ami-kor megérinti a kegyelem és megkeresztelkedik. Azután gazdálkodott, állatokkal, földdel vesződött, piacon forgoló-dott, de a téli estéken nem kocsmába ment, nem verekedett a többiekkel, hanem olvasott, ami akkor nem tartozott a meg-szokott dolgok közé.

Olvasott. Mégpedig a Szentírást olvasta, és kezdett összeállni a fejében és a szívében az is, amit az öregektől kicsi korában hallott, s az is, amit maga körül látott –, s egyszer csak rájött: „Amiről én olvasok és akiről én hallottam (a keresztények), itt élnek a szomszédban, körülöttem!”

---

¹*Pictavium, Gallia, 315 körül – †Pictavium, ma Poitiers, Franciaország, 367.

²lásd szeptember 30-án

³lásd november 11-én

⁴lásd december 7-én

⁵lásd augusztus 28-án

Fölkereste a város püspökét, és megkeresztelkedett. Majd pedig kezdte a mindennapos dolgait az Úr Krisztustól olvasott és Róla hallott tanítás szerint elrendezni. Amikor meghalt a püspök, a hívőknek az volt a közös véleménye, hogy a környéken egy valaki alkalmas arra, hogy átvegye a püspök-séget: Hilarius, aki nem pap, sem diákonus, csak egy világi keresztény – egyelőre. Püspökké szentelték, s hogy milyen lehetett mint püspök, azt például Szent Mártonon lehet látni, akit ő szentelt diákonussá. Márton mellette és tőle tanulta meg, mit jelent pásztornak lenni. Hilariusban láthatta, mit jelent felelősnek lenni egy város hívő népéért.

Ugyanakkor Hilarius megtapasztalta azt is, hogy jóllehet az Egyházat kívülről már nem üldözik, bajok továbbra is érik: az Egyházon belül eretnekségek támadhatnak, melyek nagyobb bajokat okoznak, mint amikor a hatóság üldözte az Egyházat.

Annak ellenére, hogy Hilarius nem végzett egyetemet, nem tanult külön teológiát, megkapta a kegyelmet, hogy az eretnekekkel szemben meg tudja védeni a *Szentháromság-tant* is, meg a *krisztológiát* is. A kereszténység számára ugyanis a Szentháromságról és a Krisztusról szóló tanítás két olyan pillér, melyeket ha valaki aláás – akár csak az egyiket is –, összedől minden, amiről azt gondolta, hogy az a kereszténység. Ha viszont ez a két pillér megvan, erre már rá tud épülni minden. Hilarius nagy abban, hogy fölismerte ennek a két alapvető igazságnak a fontosságát.

És ezek után mi történt? – Számúzték. Azért, mert nem volt hajlandó az akkor divatos szólamok meg a divatos arianus áramlat előtt meghajolni. Elkergették, jó messzire, Kis-Ázsiába, de őrizte a hitet a Szentháromságban, meg az Úr Krisztusban, mégpedig Krisztusban mint az Isten megtestesült Fiában.

Most, ebben a Nagy Jubileumi Évben (2000-ben), amelynek a központi misztériuma épp Jézus Krisztus, Isten megtestesült Fia, jó hálát adnunk azért, hogy az Egyház megtudta őrizni ezt az igazságot, meg tudott tanítani minket is arra, hogy az Isten Szentháromság, a megváltó Krisztus pedig az Isten megtestesült Fia, *Istenember*. Ezért valóság számunkra a megváltás. Mert ha Krisztus nem az Isten megtestesült Fia, akkor mi nem vagyunk megváltva. De Ő Isten megtestesült Fia! – És ahogyan Szent János mondja: aki hiszi, hogy a Jézus az Isten Fia, az közösségben van Istennel, Krisztussal és a testvérekkel.

Adjunk hálát, hogy mi ebben a közösségben élhetünk, és kérjük meg Szent Hilariust, segítse a püspökeinket munkájukban, mellyel őrzik azokat a pilléreket, melyekre az Egyház fölépült és meg tud maradni. Amen.

Január 15.

REMETE SZENT PÁL **a pálos rend védőszentje**

Szentlecke *1Jn 2,15–17.*
Evangélium *Mt 13,44–50.*

Testvéreim! Nekünk, akik ide, az Egyetemi templomba járunk, az a két szent remete, akit a mai és a holnaputáni szentmisében ünnepelek, közelebb áll a szívünkhöz, mint másoknak. Ez a templom ugyanis a pálosoké volt, akik Remete Szent Pál fiainak vallják magukat.

Alapítójuk, Boldog Özséb a tatárjárás utáni években hasonló fölismerésre jutott, mint ezer esztendővel korábban a ma ünnepelt Szent Pál, akinek aránylag fiatalon megadatott a fölismerés, hogy a hitem, a megváltó Krisztushoz tartozásom és az az üdvösség, amit a megfeszített Krisztus jelent, többet ér, mint bármi a földön.

Pál¹ körülbelül 20 éves, amikor írják a Kr. u. 250–260-as éveket. Nagyon fiatalon nagyon gazdag ember. Hatalmas vagyont örökölt. Van egy nővére, akiről nem tudjuk, hogy keresztény volt-e – Pál igen. És egyszer csak a nővére meg-súgja neki, hogy: „Te, vigyázz, mert a férjem, a sógorod szemet vetett a vagyonedra, és arra készül, hogy följelent mint keresztényt. És az tudod, mivel jár?!” – Pál tudta.

Ő tudta, hogy ha őt mint keresztényt följelentik, ha szerencséje van, akkor a gazdagságára való tekintettel csak a vagyonától fosztják meg és száműzik. Ha kisebb szerencséje van, akkor börtönbe vetik, és elkezdik kínozni, hogy megta-gadja Krisztust. S úgy látszik, ő ismerte annyira önmagát, hogy nem mert a vértanúság küzdelmébe belebocsátkozni. Nem azért, mert gyáva volt, hanem azért, mert az Úr Krisztus tőle valami mást várt; mint ezt a későbbi élete igazolta. Éppen ezért egy éjszaka fogta magát, és egy kicsi kis élelem-batyuval eltűnt. Mondván: „Én nem kezdek pereskedni a sógorommal. Nem küldök bérgyilkost a házába, hogy előbb öljem meg őt, mint ő engem.” – Elment. Kiment a pusztába, s eltűnt az emberek szeme elől. Néhány napig keresték: hol van? hova lett? mit csinál? – azután elfelejtették.

Ő pedig talált egy barlangot, és ott élt körülbelül 70 esztendőt. Magányban. Ma mi nehezen tudjuk elképzelni, hogy mit lehet csinálni 70 évig egy ilyen barlangban!

---

¹*Egyiptom, 228. – †Egyiptom, 341.

A szentek tudják. A szentek tudják, hogy aki egy ilyen lépést megtesz az Isten kedvéért, annak áldozatát Isten – aki erre meghívta őt – elfogadja. És olyan kapcsolat kezd kialakulni egy ilyen teljes magányban élő lélek és az élő Isten között, amiről nekünk igazában nincsenek fogalmaink.

Vajon mit csinál egy remete egész nap?! – Imádkozik. S nagyon sokszor nem veszi észre az időt. Esetleg két napon keresztül. Három napon keresztül.

Amikor a tatárjárás utáni éveket írták itt nálunk, egy esztergomi kanonok valami hasonló fölismerésre jutott, mondván: „Úristen! Ha itt a földön meg tud történni az, hogy egyik napról a másikra elpusztul minden – mert a tatárok elől igazában nem volt hova menekülni –, akkor ez a világ nem éri meg, hogy kockára tegye az ember az üdvösségét a világgal való foglalatosságokért.”

Ez pedig megint meghívás kérdése. Mert a többi 22–23 kanonok, Özséb társai, amint a tatárok elvonultak, visszatelepedett Esztergomba, és elkezdték újjáépíteni azt, ami elpusztult. Özséb azonban fogta magát és elment. Kiment a Pilisbe remetének. S kiderült, hogy az Úr hívta őt. És nemcsak őt, hanem sokakat. Belőlük lett a pálos rend.

A mai világban is vannak emberek, akikhez az Úr így szól: „Te próbálj meg magányban élni. Remeteként.” – Ma elő tud állni az a nagyon furcsa helyzet, hogy egy 50 lakásos háztömbben valaki remeteként él. Egyedül, csöndben, imádságban. Előfordul.

Az Úr Krisztus pedig azokat, akik egy ilyen drámai helyzetben – amikor választani kell a világ dolgai és a hit, a világ embereivel való verekedés és az üdvösség, a harc és az alázatos elmenekülés között – mernek az üdvösség, az Úr Krisztus mellett dönteni, azokat Ő, aki tegnap, ma és mindörökké ugyanaz, elfogadja. Az ilyen döntésekre ma ugyanúgy válaszol, mint Szent Pál és Özséb idején.

Ajánljuk a mai ünnepen Remete Szent Pál oltalmába a magányosan élő embereket. Azokat, akik úgy döntöttek, hogy én egyedül maradok, mert a hitem és az üdvösségem érdekében, úgy tűnik, ezt kell tennem. Isten ezt várja tőlem! Segítse Szent Pál az ilyen lelkeket, hogy ki tudjanak tartani, mert ma ez nehezebb, mint máskor bármikor. S ahogyan a remeték többsége lámpatartóra helyezett mécesként egyszer csak világítani kezdett másoknak, segítse Szent Pál azokat, akik ma kapják hivatásként, hogy a magányukban, a remete-ségükben világítsanak másoknak, segítsen, hogy valóban Istennél, valóban Vele legyenek. Mi pedig merjük meglátni a fényüket, és merjük tisztelni őket. Amen.

Január 17.

**REMETE SZENT ANTAL
az egyiptomi remeték atyja**

Szentlecke *1Jn 2,15–17.*
Evangélium *Mt 19,16–26.*

Testvéreim! Tegnapelőtt, 15-én ünnepeltük Remete Szent Pált, védőszentjét annak a pálos rendnek, melynek templo-mát a magunkénak valljuk. Amikor a pálosok építették ezt a templomot, a főoltár képévé a czestochowai Szűzanya képét választották, s melléje állították balról Remete Szent Pált, jobbról a mai ünnepelt szentet, Remete Szent Antalt, mert ez a két szent kortárs volt, mindketten remeték voltak, s életük végén volt egy nevezetes találkozásuk is. Pál volt az idő-sebb. Amikor Antal

megszületett, ő már fölismerte, hogy neki a világból menekülnie kell, s már remeteként élt.

Azok az évtizedek, melyekben Antal felnőtt, az Egyház számára csöndes, békés időszakot jelentettek. Egyiptomban már templomokat emeltek – ma azt mondanánk, plébániák voltak.

Antal¹ kicsi korától rendszeresen járt templomba. 18–20 éves, amikor árván maradván a hűgával, egy hatalmas és jól menő gazdaságnak az ura lett. Ám az egyik vasárnapon hallotta az evangéliumot, amit az imént olvastunk (*Mt 19,16–26*). Ismételten mesélik, hogy a kegyelem egy lélekhez úgy érkezik meg, hogy egy nagyon sokszor hallott szöveg vagy szövegrész egyszer csak a szíve mélyéig hatol: „Ez most nekem szól! Sokszor hallottam, de most megértettem. S mert úgy érzem, nekem szól, most megteszem!”

Antallal is ez történt. Hallja az evangéliumi részletet, és meghallja benne az Úr szavát: „Ha tökéletes akarsz lenni, akkor add el amid van, aztán gyere utánam”. – Hetek leforgása alatt megtette a hallottakat. Sok mindent odaadott a szomszédoknak, jószágait eladta, valamit visszatartott a hűgának a jövője érdekében, s a többi szétosztotta a szegények között.

Egyszer csak rájött, hogy így nem szabad ott maradnia a faluban, mert az emberek nem értik. A falu fele – a jobbik fele – talán gyanít valamit az igazságról, hogy Antal nem meghibbant, hanem megtalálta a „kincset”, amelyik soha nem pusztul el. A falu másik fele viszont kezdte úgy nézni, hogy „mit élősködik ez itt? Fiatal, életerős ember, miért nem dolgozik?!” – Antal ezt megérezte, és elment. Elment reme-tének.

---

¹*Komé, Egyiptom, 251/52. – †356.

Akkor a remeték nem voltak papok. Távol mindentől és mindenkitől, csak a vasárnapi szentmisére mentek közösség-be, de voltak remeték, akik akkor sem. A csöndes magány-ban olyan istenközelségbe kerültek, ahová az ember el nem juthat, ha az Úr nem hívja és nem kapja meg azt a sajátos kegyelmet, ami a remetéké.

Antal közel 80 évet töltött remeteségben. Az emberek tudtak róla, és egyszer csak elkezdtek segítségül hívni olyan kérdésekben, amiket nem lehetett megoldani a világ törvényei szerint. Antal pedig az Úr Krisztus isteni bölcsességével segített.

Azután élete végén, 95–98 éves korában találkozott a másik nagy remetével, Pállal.

Ők is megélték azt, amit az istenszerető lelkek mindig megélnék, amikor találkoznak egymással: „Te is megtaláltad a kincset, amit én. Mondd el nekem, te mit kaptál a mennyek országából?!” – Mert ilyenkor mindig kiderül, hogy a mennyek országa végtelenül gazdag. És az az igazgyöngy – amit az ember mindig megtalál, ha mer eltávolodni a dolgaitól –, jóllehet egy és ugyanaz, mégis annyiféle örömet, gazdagságot, kincset rejt magában, ahányan megtalálják, mert a végtelen Isten ismeretét és szeretetét adja az embernek.

Remetái az Egyháznak mindig voltak. Jó tudnunk, hogy nálunk, Magyarországon a pálosok remeterendnek indultak a 13. században. 300 év elmúltával a remeteségből városlakó rend lett. De a búcsújáró helyek mindegyikének is meg-volt a maga remetéje. Amiből az következett, hogy az év fo-lyamán bármikor, ha valaki egy búcsújáró helyre elment, be tudott jutni a szentélybe, mert a remete ott volt és segített. II. József volt az, aki ezeket a remetéket is kiirtotta.

Adja meg az Úr a mi szívünknek is azt a hallást, amely a nekünk szóló isteni szót meg tudja hallani. Szent Antal remete imádkozzon értünk, hogy amikor meghalljuk ezt a szót, kapjuk meg az erőt is, hogy meg tudjuk tenni, amit az Úr éppen nekünk mondott. Mert Ő tudja, hogy mikor mire van szükségünk, mikor mit kell megtennünk azért, hogy ami az emberek számára lehetetlen, azt a mindenható Istentől mint üdvösséget megkaphassuk. Amen.

Január 18.

ÁRPÁDHÁZI SZENT MARGIT szűz, domonkos apáca

Szentlecke *Én* 8,6–7.

Evangélium *Jn* 15,9–17.

Testvéreim! A mi Szent Margitunk,¹ Árpádházi Szent Margit mindössze 29 évesen költözött át ebből a világból a mennyországba. 1240 és 1270 között élt. Abban a században, amely a szentek seregét adta az Egyháznak: Assisiban élt Szent Klára,² Prágában Szent Ágnes,³ fenn Északon Árpádházi Boldog Jolán⁴ és Szent Kinga,⁵ Margit édes nővérei, s élt Szent Tamás⁶ és Bonaventura.⁷

Margit domonkos apáca volt, aki amikor gyermekként eszmélt, kolostorban találta magát, és amikor talán először megkérdezte: miért vagyok én itt? – akkor a dajkája, Olümpiádisz asszony, aki maga is vele együtt költözött be a kolostorba, elkezdett neki mesélni. Kezdte elmondani az elmúlt 5, 6, 10 év történetét. És ez a kislány Veszprémben, ott a kolostor kis szobáckájában egyre tágabbra nyíló szemekkel hallgatja: „Margitka, te királylány vagy, édesanyád a királyné asszony, s tudod, amikor te még meg sem születted, tatárok jártak Magyarországon – és pusztult minden. Apád is, anyád is menekült. S menekülés közben fogadalmat tet-

---

¹*Klissza, Dalmácia, 1242. –†Nyulak szigete (Margitsziget), 1270. I.18.

²lásd augusztus 11-én

³lásd június 8-án

⁴lásd június 15-én

⁵lásd július 24-én

⁶lásd január 28-án

⁷lásd július 15-én

tek, hogy ha a mindenható Isten, az Úr Krisztus és a Szűzanya megmentik az országot és ők visszatérhetnek, akkor, ha kislányuk születik, odaadják az Úrnak apácaként. És tudod, Margitka, te vagy ez a kislány!”

Margit hallgatja, hallja és fölfogja, hogy őt a szülei az országért följánlották az Úrnak, apácának. És mire 7–8 éves, ez a kislány – nem a papával, mamával, nem is a dajkájával – az Úr Krisztussal kerül olyan kapcsolatba, hogy megismétli a följánlást, maga is följánlja önmagát a megfeszített Krisztusnak: „Uram, Krisztusom, ha engeded és akarod, én apáca leszek, minden fönntartás nélkül neked adom magam, amint a szüleim megígérték.” S amennyiben rendelkezhetett önmaga fölött, elkezdte élni a szenvedő Krisztusnak mind-végig teljesen odaadott életét. Ajándéku pedig megkapta az Úrtól a fölismerést, hogy „amit a megfeszített Krisztusnak akarsz tenni, tedd meg a melletted lévő felebarátodnak, a nővértársaidnak!”

Vele együtt ugyanis ott, a Boldogasszony szigetén, a mai Margit-szigeten kb. 70 apáca élt még a kolostorban, életkorban is meglehetősen sokfélék, kicsinyektől öregekig. Aki kicsit is ismeri az életet, az tudja, hogy mennyi baj, probléma adódik egy ekkora közösségben. Margit tehát szolgálta az öregeket, kicsinyeket, betegeket, kit hogyan kellett és lehetett. Főleg olyan dolgokban volt nagyon tevékeny, amelyektől a többiek iszonyodtak, vagy méltóságon alulinak tartották. Boldogan mosott, takarított, ápolta a legsúlyosabb betegeket...

Nyolc éves korától tíz éven át nagyon keményen meg kellett küzdenie azért, hogy a fogadalmát megtarthassa és ott maradjon a kolostorban. Mert amire nyolc éves lett – akkor Urunk születése után már az 1250-es évet írták –, addigra a királyi pár úgy gondolta, mégiscsak okosabb lenne

férjhez adni ezt a lányt. Körülnéztek, és kinézték neki férjül ez egyik szomszéd fejedelmet.

Amint ezt Margit meghallotta, minden erejével tiltakozni kezdett. Valószínűleg az első pillanatban megérezte, hogy ez most maga a kereszt lesz: azokkal kell szembefordulnia, akiket itt a Földön a leginkább tisztel és szeret, ugyanakkor a fogadalmukat sem árulhatja el! És a saját odaadását sem vonhatja vissza, kerül, amibe kerül.

Amikor a halála után a szenttéavatás érdekében elkezdték gyűjteni az életének adatait, a nővérek – azok, akik túléltek őt – elmondták, hogy ők maguk is szembefordultak Margit-tal. Eleinte ők is úgy érezték, hogy sokkal jobb lenne, ha ez a királylány férjhez menne, eltűnne innen, és a király nem neheztelne miatta a kolostorra. Sok kellemetlenségtől meg-menekülnének. De Margit kitartott: imádkozott, harcolt és vezekelt, amíg 18 évesen letehetette örök fogadalmát.

Közben egyre inkább meglátta azt is, hogy ennek az országnak, mely túlélte a tatárjárást, óriási baja a széthúzás, a megoszlás. Ezért élete hátralévő idejét – nem is tudta, milyen kicsi ez az idő, mindössze kilenc év! – a hazájáért ajánlotta föl, a magyar népért imádkozott és vezekelt mindvégig: „Istenem, Krisztusom, add meg az enyéimnek, add meg a népemnek az egyetértést és az egységet!”

Szent Margitnak néhány szava ránk maradt. A kortársak, a nővértársak vallomásaiból tudjuk, hogy amennyire tudta, titkolta vezekléseit, a rejtekben hozta meg áldozatait, amint az Úr kérte. De hát a virrasztását nem tudta elrejteni, mert csak észlelték, hogy nincs az ágyában. Meg egyik-másik nővértársa néha látta, ahogyan vezekel. S egyszer csak az egykori dajkája azt mondta neki: „Leányom, oktalanság, amit csinálsz! Időnek előtte megölnöd magad!” Erre Margit: „Anyám, aki tudja, hogy hosszú életű lesz, az csak halogas-

sa és halassza mindig holnapra azokat a dolgokat, amik nehezére esnek. De én nem tudom, hogy engem az én Uram mikor szólít magához. Nekem addig kell cselekednem, amíg időm van!”

Micsoda bölcsesség ez! Pedig Margit is észlelte, hogy fizikailag tönkremegy. A szeretete azonban egyre erősödött a harcban, melyet azért szenvedett végig, hogy Krisztus menyasszonyaként a magyarság anyja lehessen.

És Margitnak a feszület, a megfeszített Krisztus megszólalt. Beszélt a jelenlétével, a képével, a ténnyel, hogy meghalt értünk. Margitot ez ragadta meg: Krisztus meghalt értünk, *értem!* És mi úgy viselkedünk, mintha nem történt volna semmi! Éppen ezért ő próbált mindent úgy tenni, mint az, aki tudja, hogy Krisztus meghalt értünk, és szíve minden erejével válaszolni akar az Ő szeretetére.

Margit példája mutatja, hogy az emberi élet legalapvetőbb kérdése nem a gazdagság, az egészség vagy a hatalom, hanem az, hogy megtalálja-e a formát és a kereteket, ahogyan és ahol odaadhatja az életét másokért. Ha ez megvan, minden egyéb mellékes, mert boldog, kerek, emberi életet lehet élni az áldozatban, családban is, családon kívül is, szerzetben is, papként is. Ennek egyik nagy példája a mi Margitunk, Árpádházi Szent Margit.

Azután el kellett telnie 700 esztendőnek, míg végre a magyar Egyház, mi magyarok, kértük a szenttéavatását, ami 1943 novemberében megtörtént. És azért legalább nekünk, akik itt a szentmisén együtt vagyunk, és hálát adunk szent Margitért, a szívünkben kellene hordoznunk, hogy Margit-ban – akinek a neve azt jelenti, hogy *gyöngy, igazgyöngy* – kincsünk van, akihez lehetne imádkozni, lehetne őt kérnünk, hogy szóljon az Úr Krisztusnál az érdekünkben, a magyarság érdekében, hogy tudjunk egyetértők lenni.

Azok pedig, akiket Krisztus megszólít és a szerzetesi életben az Ő követésére hív, merjék meghallani a szót; illetve mindegyikünk merje meghallani a lelkiismeretében az Úr Krisztus szeretetének a szavát, hogy „én meghaltam érted, s te mit teszel értem?”

Segítsen nekünk Szent Margit sok jót tenni, jeleként annak, hogy a megváltó Krisztus szeretetéről mi tudunk, becsljük ezt a szeretetet és próbáljuk viszonzni. Amen.

Január 20.

SZENT FÁBIÁN PÁPA ÉS SEBESTYÉN vértanúk

Szentlecke *1Pt 4,12–19*.
Evangélium *Jn 21,15–19*.

Testvéreim! Fábián vértanú és pápa volt, Sebestyén vértanú és katona volt. Fábián pápa 250-ben halt meg az Úr Krisztusért. Abban az üldözésben, amelyik Egyiptomban Pált arra indította, hogy remete legyen.¹ Amikor pápa lett, 236-ban, úgy tűnt, az Egyháznak végre egy csöndes, békésebb időszaka lesz. De Fábián tudta, hogy elődei, az előtte élt pápák mind vértanúk lettek. Tudta: „Ha én elfogadom a választást és elfogadom a Péter hivatalát, alighanem az életembe kerül.” – És vállalta.

Sebestyén,² amikor katona lett, szintén tudta: „Nekem igazában nem volna szabad kereszténynek lennem.” Mert

---

¹lásd január 15-én

²†Róma, vsz. 288.

mint korábban nálunk, Magyarországon, akkor is voltak állások, hivatalok, amik nem túrték, hogy valaki vallásos legyen, s főleg hogy katolikus vallású legyen. – Ezt Sebestyén is tudta: „nekem nem volna szabad katolikus kereszténynek lennem”. És megmaradt kereszténynek.

Mind a ketten könyörögve kérték az erőt: „Istenem, ha ebben az állapotban – pápaként, illetve katonaként – kéred, hogy szeresselek, én megpróbállak Téged ebben a hivatalban szeretni. Végzem a szolgálatot, amíg lehet.”

Sebestyénről tudjuk, hogy katonaként – sőt, testőrtiszt volt! – nagyon sokat segített a börtönben lévő keresztényeken, támogatta a testvéreit a hitben. Arra ítélték, hogy a tulajdon katonatársai – miután céltáblául kikötötték – nyilazák halálra.

Ez a két szent példát ad, hogy fölismerjük mi is: „az Urat én ebben az állapotban szerethetem!” És ha egy lélek hajlandó szeretni az Urat, akkor hallja a parancsot: „Ennek vagy annak, a testvérednek tedd meg azt, amire szüksége van! Szolgálj neki!” S rendszerint az életünk ebben telik el. Ebben a szeretetből fakadó szolgálatban öregsünk meg, ami-nak nagy tanúságtevő ereje van. De hányszor érinti meg az embert a kísértés: „Menekülj innen, menekülj ebből a szolgálatból! Hiszen tönkremész benne!” – Az istenszerető lélek azonban tudja, hogy nem szabad! Nem szabad elfutni! Itt kell maradni, mert csak így tudom megmutatni azt, hogy: „Jézusom! Tényleg szeretlek Téged!” S akkor a végén hang-zik a szó: „És most kövess engem!”

Emiatt könyörög az Egyház azért, hogy „Istenünk! Add meg nekünk a kegyelmet, hogy meglássuk, mit kell tenni! És add az erőt, hogy a meglátottakat képesek legyünk végre-hajtani. Akit Te arra hívsz, hogy remete legyen, az merjen elmenni remetének. Akit Te arra hívsz, hogy a

családban áldozza föl magát a szeretetért, az merjen jó feleség, jó férj, jó édesapa, jó édesanya lenni!” És így tovább... Mert a szen-tek az életük végén mind boldogan követik az Urat, és egy örökkévalóságon át hirdetik a mennyországban, hogy „én tettem, amit az Úr tőlem kért, szerethettem abban az álla-potban, amit Tőle kaptam ajándékba. És hogy végig tudtam vinni az életemet, ez csak Neki köszönhető, akitől az élet maga és az élethez szükséges erő is származik.”

Merjük kérni újra: Jézusom! Add meg a lelkünknek a látást, hogy minden áldott nap – ma is – meglássuk, amit tennünk lehet és tennünk kell. S add hozzá az erőt, hogy végre is tudjuk hajtani a jót, amiben megmutathatjuk, hogy tényleg szeretünk Téged! Amen.

Január 21.

SZENT ÁGNES **szűz, vértanú**

Szentlecke *Sir 51,1–8.*
Evangélium *Mt 25,1–13.*

Testvéreim! Szent Ágnes körülbelül 12 éves lehetett, amikor az utolsó keresztényüldözésben, 304-ben vagy 305-ben megölték, mert Krisztust szerette. És Róma, a keresztény Róma, őrzi emlékét, mélységes tisztelettel hajolt meg és hajlik meg ez előtt a kislány előtt, aki az öregeket megszégyenítő bölcsességről és erőről tett tanúságot.

Benne láthatóvá válik, hogy az ártatlan élet az igazi öregség. Az Egyház nem úgy siratja őt, hogy „Istenem, ime

egy félbetört élet, ... még ki sem virágzott, már letörték ezt a szép bimbót, ... alig élt ...” – Nem! Ágnes teljes életet élt. Mert odatalált Krisztushoz. Pedig körülötte Róma még a pogány világbirodalom fővárosa: gazdag, fényes, műveltek hiszi magát ... Ez a kislány pedig – a katakombákban – hallja az élet evangéliumát. És mire nyiladozik az értelme, addigra fölfogja a lényegét, Krisztus szeretetének földöntúli erejét. Az Úr Krisztusnak pedig úgy tetszett, hogy ezt a gyöngye gyermeklányt kiválassza magának, és ragyogó jelül odaállítsa mindenki elé.

Rómában szokás volt, hogy ha egy nő valamilyen bűnt követett el és elítélték, főleg, ha halálra ítélték, de a kivégző osztagból egy katona azt mondta: „én elfogadnám feleségnek!” – odaadták neki. Nem ölték meg, odaadták neki.

Ágnest a hóhérának ajánlották föl, mondván, vidd magaddal, s azután, majd ha nagyobb lesz, vedd feleségül. És amikor Ágnes ezt hallja, akkor hangzanak el az ajkáról ezek a szavak, melyeket a szentmiséjében is hallunk: „Én Krisztust szeretem, kinek menyasszonya lettem. Az ő Anyja szűz, Atyja nem ismer asszonyt. Szívemnek minden szava neki énekel, kinek szolgálnak az angyalok, szépségét csodálja a Nap és a Hold, és hűségemet egyedül Neki őröm!” – Nem leszek a feleséged. Ölj meg. – És amikor e szavakat mondja, 12 éves! Mindössze 12 éves!

Benne láthatóvá válik, hogy az ördög meg a világ először csábít, azután amikor látja, hogy egy lélek nem hajlik a csábításra, akkor megpróbál megfélemlíteni.

A hagyomány elmondja erről a kislányról, hogy a kínzások során, hogy megtörjék a lelkét, szétroncsolták a testét. – És ez a kis Ágnes úgy ment a vesztőhelyre – miközben a testén már alig van ép hely –, mint aki menyegzőre megy. Mert ő élte azt, amit mondott, és nemcsak ajkain hordozta: „Én Krisztus menyasszonya lettem! Nem tudom miért kap-

tam ezt az ajándékot – de kaptam. És a szívemnek az egész hűségét csak Krisztusnak őrzöm. Akkor is, ha megölnék érte. És boldogan halok meg azért, akit szerethettem... Akit szerethetek!”

Ezért fohászkodik ma az Egyház az élő Ágneshez, a mennyország Ágneséhez, hogy segítsen nekünk hűségesnek lenni! Járjon közbe értünk a többi vértanú szűzzel együtt, hiszen Ágnes ismerte Cecília történetét, ismerte Ágotáét, Lúciáét, akik kicsivel előtte éltek, s akkor már mind vértanúk voltak. Ágnes tudta, hogy ez az út, az ő útjuk az égbe vezet, és mert ezen az úton járni.

Vegye oltalmába főleg azokat a kislányokat, akiket az Úr ma is kiválaszt magának. S akiket esetleg ma is megölnék – így vagy úgy, lelkileg vagy ténylegesen –, mert az a kicsi lélek nem hajlandó hűtlenné válni Krisztushoz. Az Úrnak hatalmas dicsősége ezek a fiatal szüzek, szent vértanúk, akik bátorítanak, de oltalmazzák is azokat, akik mernek tőlük oltalmat kérni. Amen.

Január 22.

SZENT VINCE **diákonus, vértanú**

Szentlecke *Róm 8,31–39.*
Evangélium *Jn 16,20–23.33.*

Testvéreim! Szent Vince ugyanannak az üldözésnek lett az áldozata 304-ben, mint a tegnap ünnepelt kis Ágnes. Az utolsó üldözés ez, mellyel a pogány Róma megpróbálta kiírtani a kereszténységet. És nem tudta. Nem tudta, mert

hiába volt az üldözés, a sok korábbi is, a keresztények vére magvetésnek bizonyult. A keresztények nem kipusztultak, hanem az akkor ismert világban napkelettől napnyugatig elterjedt az Egyház.

Ezzel együtt az üldözés nem gyerekjáték..., nagyon kemény dolog, és kíséri az Egyházat, végig a történelmén.

Az Úr Jézus Egyháza ismertetőjegyéül adta a szeretetet, amikor azt mondta: „arról ismerje meg mindenki, hogy a tanítványaim vagytok, hogy szeretettel vagytok egymás iránt.”¹Ezért az Egyház olyan közösség, melyben az emberek úgy tudják szeretni egymást, ahogyan mások nem. Amikor üldözés támad, az üldözőnek az egyik nagy célja éppen az, hogy szétzilálja ezt a közösséget, kiragadja belőle egyenként az embereket, azt gondolván, hogy „egyenként azt csinálók velük, amit akarok”. Hiszen az ember gyöngé. Csábítható is, és megijeszíthető, főleg ha egyedül van. A közösségből kiragadott ember, amikor azt éli át, hogy magamra maradtam... – azzal is megkísérthető, hogy: „Hát látod?... hát volt értelme ennek az egész ügynek? Pontosan az hagyott téged cserben, akiben te annyira bíztál. Egy előljáród, egy testvéred, egy fölöttesed!”

Az üldöző csak azt nem tudja, hogy a keresztény közösséget nem az emberi összetartás hozza össze, és főként nem az tartja meg, hanem az egyetlen Krisztus iránti közös szeretet. Ez a Krisztus pedig – ahogyan ígérte – a tisztaszívű emberekben ott él! Ezért tudnak olyan erős közösséget alkotni. De ha egy keresztényt kiragadtak a közösségből – ahogyan Szent Pál mondta –, azért még Krisztustól nem lehetett elragadni. Mert Ő, aki a közösség összetartó elve és erőforrása volt, Ő a kiragadott egy szál embernek a szívében is ott van!

---

¹Jn 13,35.

Emellett az Egyház valamit örökölt az Ószövetségből: az Ószövetség népe úgy élt, hogy „*a mi harcainkat az Isten harcolja*”. Ő harcol értünk és helyettünk. Az Egyház ezt megörökölte, ezért minden egyes Krisztus-hívőben, amikor üldözést szenved, Krisztus az, akit üldöznek, Krisztus az, aki szembeszáll az üldözővel. Ő, aki azt mondta: „Én legyőztem a világot”.

És az üldözöttek – főleg a vértanúk – onnan merítik az erőt, hogy ők nem a hóhérral konfrontálódnak, meg nem a fizikai kínokkal küszködnek, hanem látják, hogy Krisztus itt és most, *bennem* ezt a harcot is győzelemmel fejezi be. Föltéve, hogy én feltétlen hittel és szeretettel ragaszkodom Hozzá.

A ma ünnepelt szent, Vince ennek a példája. Mégpedig aránylag fiatalon lett példává, hasonlóan a megkövezett Szent Istvánhoz,¹ a diakonushoz, és a tűzzel megégetett diakonus Lőrinchez.²

A bírása úgy gondolta, hogy ezt a fiatalembert például állítja a többiek elé: előbb-utóbb megtagadja majd a hitét, s a többiek látni fogják, mit ér ez az egész kereszténység... Az öreget, a püspököt, akinek ez a diakonusa, egy kardcsapással elintézzük, azzal nincs értelme foglalkozni. Ezt azonban! Hiszen fiatal, tehát meg lehet fogni azzal, hogy előtted az egész élet, csak nem veszíted el!? – És mikor kiderült, hogy Vince nem csábítható, nem lehet különféle ígéretekkkel eltán-torítani a hitétől, akkor – mint Lőrinc esetében is – a bíró azt mondta: „Hát jó, ha a szép szó nem hat, akkor ízekre fogunk széttépni. Azután majd meglátod, mit ér az egész hited?!” – És rettenetesen meggyötörték.

Vince pedig – a hagyomány őrzi róla – a legkegyetlenebb kínzások közepette is tanított: „Énvelem

---

¹lásd december 26-án

²lásd augusztus 10-én

csinálhattok, amit akartok, de azt a Krisztust, aki bennem most szenved, nem tudjátok elérni. Ő a föltámadásával eleve legyőzött mindent és mindenkit.” – És ki tudott tartani mindvégig.

Harcai azonban nemcsak a vértanúknak vannak – mindenkinek vannak! Mindegyikünknek. Házasságban élőknek is, házasságon kívülieknek is. Fohászkodnunk kell olykor a végső állhatatosságnak a kegyelméért, hogy a csábításoknak is, az ijesztetéseknek is ellen tudjunk állni! És főleg, mint mondani szoktuk, *a sötét óráinkban*, a kemény harcok idején juttassa eszünkbe Szent Vince: „Ez az az óra, amikor szorongatásban vagy, de a harcot, ha ragaszkodsz Őhozzá, az Úr Krisztus győzelemmel fejezi be tebenned is; akár a hűségért, akár a becsületességért másokkal, akár a pusztá hitedért önmagaddal kell megharcolnod.”

Az Úr azt ígérte, „a győztesnek adok enni az Élet fájáról.¹ Győzni harc nélkül – nem lehet! Segítsen nekünk Szent Vince hinni, szeretni az Urat, engedni, hogy az Úr megharcolja mivelünk és mibennünk a harcainkat, és részt adjon a győzelmében. Amen.

Január 24.

SZALÉZI SZENT FERENC **püspök, egyháztanító**

Szentlecke *2Tim 4,1–8.*
Evangélium *Jn 10,11–18.*

---

¹vö. *Jel 2,7.*

Testvéreim! Szalézi Szent Ferenc a jó pásztor mintája a 17. század elején.¹ Amikor 1622-ben meghalt, mindössze 55 éves volt. Hús évig volt püspök, mégpedig Genf püspö-ke. Azé a Genfé, amelyiket úgy ismerünk, hogy a „kálvinis-ta Róma”. Nem is tehette be a lábát a székvárosába. De olyan pásztor volt, akire hallgattak a juhok. Mert a szavában meg a lényében fölismerték Krisztust. Ferenc pedig mind-azokban, akikkel találkozott – akár lanyha, alvó katolikusok voltak, akár kálvinisták, akár ateisták voltak – meglátta az embert, akinek a szíve a jóra van teremtve. És tudta, hogy ha jósággal közelítenek egy emberhez, lehet, hogy először tilta-kozik, lehet hogy goromba lesz... – mégis a jóság kulcs az emberi szívhez. És ő jó volt.

Szalézi Szent Ferencre két dolog nagyon jellemző. Az egyik, hogy fölismerte: az ember, akit megtanítottak írni és olvasni, nagyon szívesen él ezzel a képességével. És ha írott formában adnak át neki anyagot, az írni-olvasni tudó ember megérti a szót, ha megérzi a jóságot, amelyik az igazságot adta a kezébe, és befogadja a szívébe. Így lett ő a katolikus sajtó védőszentje. Ma is az. És a katolikus lapok meg a katolikus újságírók ma külön is ünneplik őt.

A másik nagy jellemzője, hogy egy olyan korban, amikor az Egyházon kívül a protestantizmus, az Egyházon belül a janzenizmus azt hirdette, hogy az üdvösség és a kereszténység csak a választottaké, mindkét táborral egyszerre szembe mert szállni. A protestánsok azt mondták, hogy Isten eleve eldöntötte, ki üdvözülni, ki nem, s akire nem vonatkozik az Ő üdvös döntése, az hiába igyekszik, úgymint elvesz. A másik oldalon, a katolikus részről pedig a janzenisták tanították, hogy az átlagember ne is kísérletezzon azzal, hogy elindul a tökéletesség felé, mert az életszentség csak a választottaké.

---

¹*Sales kastélya, Savoya, 1567. augusztus 21. – †Lyon, 1622. dec. 28.

Miként az Evangéliumban is írva van, sokan vannak a meghívottak, de nagyon kevesen vannak a választottak. Természetesen én, aki ezt hirdetem, a választottak közé tartozom, de önök..., talán ketten-hárman önök közül..., de a nagy többség... ki van zárva.

Ferencet ezek a tételek fölháborították: Micsoda beszéd ez?! Az üdvösség, amit az Isten Jézus Krisztusban küldött és lehetővé tett – katolikus! És senki nincs olyan állapotban, hogy ha akarja, el ne indulhatna az üdvösségnek az útján, meg ne tanulhatna jámbor módon élni – azaz jó emberként élni! –, és el ne érhetné állapotának a tökéletességét.

Ez akkor hallatlan újdonság volt. És amikor Ferencet megkérdezték, hogy „Én, – mondjuk – egy egyetemi tanár is elindulhatok erre?“, ő visszakérdezett: „Miért, te még nem indultál el? Hát persze, hogy elindulhatsz!” – S amikor egy kis cselédlány kérdezte ezt, Ferenc neki ugyanígy válaszolt. „S ha a munkaadóm, az asszonyom protestáns, akkor is?” – erre Ferenc azt mondta a kis cselédnek: „Sőt! Még inkább.”

Volt egy nagy példája. A méhecské. Azt mondta, tudjátok, a kegyelem az olyan az emberszívekben, mint a méhecské a virágokban. A méhecske, ha leszáll egy virág kelyhébe, nem szennyezi be, nem rombolja szét, hanem nek-tárt gyűjt és termékennyé teszi azt a virágot! Azután elszáll.

A kegyelem ilyen: ha az emberszív befogadja, nem rombolja szét az ember alapvető állapotát. Nem kíván lehetlent és nem iktat ki semmit, ami az étellel jár, hanem megszentel és termékennyé tesz minden életállapotot. Egyedül a bűn az, amit nem visel el. De hiszen egy állapotot jól élni, éppen azt jelenti, hogy az állapotot fenyegető bűnöket próbáljuk kerülni, ha nem sikerült, megbánjuk és küszködünk a legyőzésükért.

Ez ott, akkor, az 1610-es, 20-as években látszólag teljesen újszerűen hangzott! Pedig az Úr Krisztus pontosan ezt hozta. És a pásztoroknak, a püspököknek, az Egyházban tanítóknak óriási felelőssége, hogy ezt *mondják el!*

Kérjük meg Szent Ferencet, hogy akik katolikus sajtóval foglalkoznak, érezzék meg ugyanezt a felelősséget. Más dolog ugyanis foglalkozásként, aránylag jó fizetésért írni katolikus dolgokról – és egészen más dolog átadni a *megélt evangéliumot*.

És ezen a méhecske-példán gondolkozzunk el egy kicsit. Engedjük a szívünket egy kicsit örülni annak, hogy bármilyen állapotban élünk, a kegyelem jön, megszentel és termékenyvé tesz, ha a szívünk befogadja. Amen.

Január 25.

PÁLFORDULÁS **Saul megtérése**

Szentlecke *ApCsel 9,1–22.*
Evangélium *Mk 16,15–18.*

Testvéreim! Ananiásban – aki hírből már tudta, hogy mi csoda vad ember ez a Saul! –, amikor hallja az Úrtól, hogy „menj és keresd ezt az embert”, megszólalt a jogos önvédelem: „Uram, belemenjek az oroszlán szájába?!... Jelentkezem nála, hogy keresztény vagyok, hogy kapásból megköttözzön, aztán vigyen Jeruzsálembe?!”

És akkor Ananiás hallja az Úr Jézus szavát: „Menj csak! Én majd megmutatom ennek a vadembernek, hogy Értem, akit üldözni jött, és a Nevemért, amit annyira meg fog szeretni, mennyit kell majd szenvednie. És vállalni fogja!”

Később, amikor Saul már apostolként járta az akkori világ országútjait, tényleg volt módja megtapasztalni, mi mindent lehet elszenvetni Jézusért! – De ő maga elmondja, hogy neki a legnagyobb kint nem az okozta, hogy két napig kinn hányódik a tengeren, nem is az, hogy megbotozták, megkövezték. Az ő legnagyobb kínja az, hogy a testvérei, akik éppen úgy Ábrahám ivadékai, mint ő, a testvérei nem hallják meg az Evangéliumot. Amiről ő maga tudja, és újra meg újra el is mondta, hogy „amit én tanítok, nem én találtam ki! Nem is emberektől kaptam! Jézus Krisztus kinyilatkoztatásából kaptam! Ő tárta föl előttem azt az ember számára elmondhatatlanul csodálatos tervet, hogy Jézusban, a megfeszített és föltámadott Krisztusban foglal össze az Isten mindent! Az eget, a földet, zsidót, görögöt, pogányt, mindent! Mert Benne adja a megváltásnak a vérét, és aki ezt a

vért elfogadja és hajlandó együttműködni a kegyelemmel, bárki emberfia legyen az, tagja lesz az egy Egyháznak. Tagja lesz Krisztusnak.”

És élete végén az öreg Pál ezért ad hálát az Úrnak, hogy „én tudtam együttműködni a kegyelemmel. És én tudom, amim van – kaptam. És kegyelemből vagyok az, ami vagyok. De ez a kegyelem nem volt bennem hiábavaló.”

Ezen a mai ünnepen fohászkodjunk az Úrhoz azért, hogy a kegyelmet – ami mindenkinek szól – befogadjuk és együttműködjünk vele. Hiszen az Egyház tanítja, hogy az üdvösség nem az Istenen múlik, hanem rajtunk, embereken. Az Egyház azt is meri tanítani, hogy mindenki, válogatás nélkül, személyre szólóan megkapja a számára elégséges kegyelmet. Amit ha befogad és együttműködik vele, eljut az üdvösségre, bármilyen állapotban is éljen az ember, amint ezt tegnap hallottuk Szalézi Szent Ferencről.

De a kegyelemmel együtt kell működni! És a kárhozatnak az oka nem a kárhozható Isten, hanem a kegyelemnek az elutasítása: „Nekem pedig nem kell!” Ettől vész el az ember. Aki pedig befogadja a kegyelmet, ahogyan Szent Jánostól hallottuk karácsony táján,¹ az Isten gyermekévé válik.

Érdemes lenne egy kicsit visszatekinteni mindegyikünknek a saját életünkbe: vajon fölismertem-e már azt a pillana-tot, ami számomra, személy szerint olyan volt, mint Saul számára az a damaszkuszi úti megtérés?! Mert hogy a kegyelemmel együttműködik-e az ember, ez egy kritikus pillanatban mindenki számára föltétetik mint eldöntendő igen vagy nem. És attól fogva ez a döntés hat. Ez az, amit a megtérésnek szoktunk nevezni.

---

¹vö. Jn 1,12

És amikor a szentek a mennyországban egymás között beszélgetnek, az egyik nagy téma valószínűleg ez. Elmondják egymásnak: „tudod, az én életemnek ez a bizonyos *pálfordulás* pillanata először ekkor volt... – esetleg másodszor is volt... harmadszor is volt...” – Amint nekünk is, mindegyi-künknek van.

Adjunk hálát az Úrnak azért, hogy Szent Pálban, aki ugyancsak az élete végén mondja magáról, hogy „én az első vagyok a bűnösök között, akit az Úr azért állított elétek, hogy legyetek bátrak és merjete hinni. Hiszen ha engem meg tudott fordítani és apostolává tudott tenni, akkor veletek, veled is – aki közel sem vagy olyan rossz, mint én voltam – meg tudja ezt tenni! Merd elhinni, hogy a kegyelem belőled is szentet tud formálni! Merjük ezt elhinni! Amen.

Január 26.

SZENT TIMÓTEUS ÉS TITUSZ **Szent Pál tanítványai, püspökök**

Szentlecke 2Tim 1,1–8.

Evangélium Lk 10,1–9.

Testvéreim! A megtestesült Igének a maga isteni bölcses-ségében úgy tetszett, hogy embereket választ maga mellé munkatársul, apostolokká teszi őket, rájuk bízta a szentsé-geket meg az Evangéliumot, és nemzedékről nemzedékre rajtuk keresztül hangzik az Evangélium, s jutnak el az embe-rek a kegyelem forrásához.

Misztérium ez! Hogy miként lehetséges az, hogy az első nemzedékektől kezdve tud az Úr meghívni fiatalokat, az

öregeknek pedig van bátorsága nevelni ezeket a fiatalokat, majd a szenteléssel átadni nekik a küldetést.

Ennek első esete Szent Pál és ez a két mai szent, Timóteus meg Titusz. – Pál, aki járja az akkori világot, hirdeti az Evangéliumot, nyilván magától az Úr Krisztustól kapta a pa-rancsot, hogy „bízd rá fiatalokra is mindazt, amit Én neked átadtam! Mert az Egyház az időben sokáig fog élni.”

Timóteus zsidó családból jön, Titusz már a pogányok közül való. És nem a vérség kötelékei alapján, nem családi örökség alapján, hanem a kegyelem rendjében képesek hinni és odaadni az életüket az Evangéliumért.

Ez az, ami a papnevelésben állandósult. Tegnapelőtt, tegnap és ma az ország összes szemináriumainak a tanárai vannak itt a Központi Papnevelő Intézetben. Az előző szentmisén ők koncelebráltak. Továbbképzőre jöttek, de ők azok az öregek, akik adják tovább a papságot, a papsághoz szükséges tudást, és próbálják nevelni azokat a fiatalokat, akik ma és közülünk merték meghallani a hívó szót és elindultak az Úr Krisztus lábanyomában.

Imádkozzunk értük! Hogy az öregek merjék bátran átadni azt, amit ők maguk is kaptak, a fiatalok pedig tudják befo-gadni azt, amit nem ők találnak ki, nem is egyszerűen az öregektől kapják, hanem – éljen a szívükben ott a hit, hogy amit a papnevelőktől kapnak, azt – az Úr Krisztustól kapják. És nem azért, hogy vele nagy karriert csinálhassanak! Ha-nem azért, hogy szolgálni tudjanak, és oda tudják adni az életüket a testvérekért. A testvérekben az Úr Krisztusnak. A papnevelésnek az egyik csodája az, hogy az öregek, akiknek van már tapasztalata arról, mit jelent odaadni az életet, me-rik ezt tanítani fiataloknak.

Imádkozzunk értük! És adjunk hálát az Úr Krisztusnak azért, hogy ma is hív embereket, azután fõlszenteli és elkül-

di ők: „Menj és hirdesd a testvéreidnek, hogy közel van hozzátok a mennyek országa!” Amen.

Január 27.

MERICI SZENT ANGÉLA
szűz, az orsolyita rend alapítója

Szentlecke *Jak 2,14–26.*

Evangélium *Mk 10,13–16.*

Testvéreim! Merici Szent Angéla 1540-ben, közel 70 évesen halt meg.¹ Ez azt jelenti, amikor ő olyan 15–18–20 éves, akkor fedezik föl Amerikát. Meg akkor fedezik föl a könyvnyomtatást. Ezekről a világ egy kicsit meg is szédült. Indul a reneszánsz a maga humanizmusával, s meghirdetik: Na most! Most végre jön a földön a Paradicsom! – Azután jöttek a háborúk, meg jöttek a nyomorúságok, meg egész más jött, mint amiket az emberek vártak.

Angéla Észak-Itáliában él, s egyszer csak észreveszi, hogy rengeteg baj forrása az, hogy a családokban a feleségek és az édesanyák műveletlenek. A világi dolgokban még csak-csak eligazodnak, hiszen nagyanyáról unokára, anyósról menyre, anyáról lányra átszáll a háztartásnak a tudománya meg a gyereknevelés legalapvetőbb ábécéje; de az édesanyák zöme nem tud írni meg olvasni. Talán eljárnak templomba, ámbár ez sem biztos. De hogy a hitnek a dolgaiban a gyerekeiket tanítani tudják, arra az édesanyák képtelenek. S mert a legalapvetőbb műveltséget sem kapják meg, a férjeik számára sem tudnak igazában társ lenni.

Angéla az a szent, aki ezt fölismerte, és a megoldást is megtalálta. Rendelkezett annyi szervezőképességgel, amely-lyel – amikor kiderült, hogy ezt bizony mások is látják, csak vagy a segítség módját nem találják, vagy a

---

¹*Desenzano, Itália, 1474. március 1. – †Brescia, 1540. január 27.

módot ugyan tud-nák, de a keretet, amiben a dolog igazán megoldható lenne, nem képesek megvalósítani – Angéla tudott cselekedni! Nem úgy, hogy nagy mozgalmat indított nagy tervekkel. Hanem kristályosodási pont lett: maga köré tudta gyűjteni azt a 12–15–20, azután már több száz hasonló gondolkodású leányt, özvegyasszonyt, akikkel megalapította az első leány-nevelő társaságot.

Ilyet az Egyház addig nem ismert. Azt ismerték, hogy ko-lostorok befogadnak kislányokat, kolostori iskolákban egy darabig nevelik őket. Ezt igen. De hogy klauzúra nélkül élő szerzetesnők kifejezetten iskola-fenntartásra vállalkozzanak – ez teljesen újdonság volt.

És Angéla, amikor az egészzet indítja, még nem is tudja, hogy ez lesz majd a reformációnak az egyik ellenszere: ide-jében összegyűjteni a gyerekeket, a leányokat is, és megtaní-tani őket az élet és a hit legalapvetőbb elemeire. Olyan mű-veltséggel látni el őket, hogy különbséget tudjanak tenni – felnőttként, feleségként és édesanyaként – az igaz és a ha-zug, a jó és a rossz között; ami a kulcsa annak, hogy a család-dot, a rájuk bízottakat a jóra tudják irányítani. És mennyire szüksége van erre az Egyháznak ma is!

Kérjük meg Szent Angélát, oltalmazza az orsolyita apá-cákat, akikről az ember – amikor épp hall róluk vagy talál-kozik velük, például bemutatkozik egy nővér: én orsolyita vagyok – először Szent Orsolyára asszociál, s úgy gondolja, nyilván Orsolya alapította őket. Nem! Orsolya vértanú lett valamikor a 3. században. De Angéla, amikor látta, hogy társaságot, rendet kell alapítania, akkor ezt a közösséget az ő oltalmára bízta.

Mert amikor alapít, akkor írják az 1534–35-ös éveket, s Angéla érzi, hogy amit ők csinálni akarnak, az életveszéllyel jár. Őket ugyanis nem fogja óvni egy kolostor

a maga falai-val és klauzúrájával. Ők a világban fognak élni. Kitéve min-denfajta veszedelemnek.

És az orsolyiták megmaradtak. Nálunk is. Hány száz, de hány száz – még ma is élő nagymama, édesanya nevelődött náluk, Sopronban is, itt Budapesten is, Kassán is!

Imádkozzon Angéla az orsolyitákért, meg értünk is, hogy amikor magunk körül bajt látunk, akkor – amennyire az Úr tőlünk elvárja – legyen bennünk bátorság fölismerni a baj okát, és segíteni; illetve legyen bennünk bátorság és alázat csatlakozni ahhoz, akinek megvannak a képességei, hogy ne csak lássa a bajt, hanem segíteni, sőt esetleg szervezni is tudjon. Amen.

Január 28.

AQUINÓI SZENT TAMÁS
domonkos áldozópap, egyháztanító

Szentlecke *Bölcs 7,7–16.*

Evangélium *Mt 5,13–19.*

Testvéreim! Aquinói Szent Tamás¹ nem nagy, hanem hatalmas a szentek között! A kortársak úgy nevezték el őt: *az angyali doktor*, akiről az volt az élményük, hogy angyalian ártatlan. Úgy él ebben a világban, mint aki... egyszerűen nem érzékeli, hogy mifajta világban él.

De amikor megszólal! Amikor megszólal, az Isten igazságáról beszél, és amikor tanít, akkor kiderül, hogy jobban ismeri a tanítványok összes problémáját, mint azok maguk.

---

¹*Roccasecca, Itália, 1226. – †Fossanuova, 1274. március 7.

Mert azok csak kényelmetlenül érzik magukat, mondanak valamit – „ezt én nem tudom elfogadni, de meg se tudom indokolni” –, amikor azonban Tamás tanított, ő megmondta, hogy ezt az igazságot azért nem tudod elfogadni, mert kötve tart ez, meg ez, meg ez a tévedés. De nézzük csak meg, mit mond az a tévedés?! És Tamás kielemezte és eloldotta azt a köteléket, ami azt a lelket fogva tartotta.

Alapvető fölismerése az volt Szent Tamásnak, hogy *van Isten!* És ez neki valószínűleg egész kicsi korában, talán már három éves korában kivilágosodott. Ebből fakadt az, hogy amikor meghallotta a hívó szót – „Tamás! Te ugyan grófi sarj vagy és tiéd lehetne egy fél dunántúlyi terület Itáliában, te csak engem keress!” –, a döntés már kész volt a szívében: én követem ezt a hívó szót és elmegyek kolduló szerzetesnek. Domonkosnak.

Akkor írták az 1240-es éveket. Nálunk éppen a tatárok pusztítanak el mindent, Tamás pedig a családjával harcol azért, hogy elhagyhasson mindent, és követhesse a megfeszített Krisztust. Akkor 16–17 éves. És nem tudta, hogy nem lesz 50 éves, mikor meghal. 49 évesen halt meg.

De amit alkotott, azt szemlélve csak ámulni és bámulni lehet, nemcsak a mennyiségen – hogyan lehetett ennyit írni ennyi idő alatt?! –, hanem azokon az alázatos és vaslogikával egymásból következő gondolatfűzéseken is, melyek valami mérhetetlen türelemre és alázatra vallanak.

És ami egyszer csak szinte megsemmisítően megdöbbentő annak, aki teológiával foglalkozik: Tamás a *Summa Theologiae*-t – ami a mai tipográfiával is három vaskos kötet – a kezdőknek szóló alapvető tankönyvnek adta. Mondván: „Fiaim, hogy Isten van-e, s hogy mindaz, amit a hitben hal-lasz, igaz-e, utána lehet járni! A Summa, amit én nektek ta-nítok, ennyi. Utánajárunk, igaz-e, amit az Egyház tanít? – De ez csak a kezdet. Mert ha mindez igaz, akkor

nekem bűnbánatot kell tartanom, és el kell indulnom a saját álla-potomban az üdvösségem útján. Ez a folytatás. A vége pe-dig az, hogy odaérkezel a megfeszített Krisztus kereszt-jéhez. És kéred Őt, hogy a vérével mosdasson meg, azután etessen és itasson a tulajdon testével és vérével. – Ez a vége itt a földön ennek az útnak.”

És Tamás ezt járta. Ezt az utat járta. És életének a vége felé, amikor már majdnem mindennel készen van, fölmerül benne a kísértés – ember volt ő is, kísértések érték őt is!, és az ördög mondja neki –, hogy „Tamás, te itt összeírtál hetet és havat, és mindez egyszerűen nem tetszik az Úrnak! Nem igaz, amit írtál! Nem igaz, amit tanítottál!” – És akkor Tamás odamenekül a feszülethez, és a szívében ott jajgat a kér-dés: „Uram! Valóban? De hiszen én azt írtam és azt tanítot-tam, amit Tőled hallottam!” – És akkor a feszületről hallja a szót: „Tamás! helyesen írtál rólam! Az igazság az, amit pici korodban megláttál: Isten van! Minden, ami e tényből kö-vetkezik és te leírtad – igaz.”

Mennyi baj forrása, ha egy lélek nem ismeri föl ezt az alapvető igazságot: Isten van! És nem engedi, hogy az a természetes, józan ész, ami a lelkünkkel adva van, folytassa tovább a maga természetes logikájával a következtetést: ha pedig van Isten, akkor *ki ez az Isten?!* Mit vár, mit kér tőlem?! Mit adhatok neki oda?!

Szalézi Szent Ferenc¹ azt mondta, hogy a kegyelem olyan, mint a méhecske a virágban: bármilyen állapotban él valaki, ha jót akar, és engedi és akarja, a kegyelem termé-kennyé teszi az életét; és hazavezeti a mennyországba. Szent Tamás ugyanezt mondja: ha ezt az alapvető igazságot föl-is-mered, elfogadod, hogy *az Isten van!* és engeded, hogy min-den, ami ebből következik, valóra váljon, bármilyen

---

¹lásd január 24-én

állapot-ban élsz – légy egy kis cseléd, egyetemi tanár, légy a világ tudósa, mindegy! –, a magad állapotában oda fogsz érkezni a megfeszített Krisztushoz.

Azonban akinek az életéből ez az alapfölismerés – Isten van! – hiányzik, annak szétesik az élete. Ezt követően pedig lehet igazságkeresés címén, jelentéktelen kérdésekről késhegyre menő vitákat folytatni. Míg ha ez az alapfölismerés megvan, minden, ami az emberrel történik, egységes egész-szé áll össze, és a végén kikerekedik belőle a szent élet.

Imádkozzon értünk Szent Tamás, hogy Isten igazsága jelen tudjon lenni bennünk, személy szerint, mindegyikünkben. Legyen bennünk alázatos becsületesség a gondolkodáshoz. Becsületesség: meghallani a lelkiismeretünk szavát, és megtenni, amit mond. Amen.

Január 31.

BOSCO SZENT JÁNOS **áldozópap, a szalézi rend alapítója**

Szentlecke Fil 4,4–9.

Evangélium Mt 18,1–10.

Testvéreim! Bosco Szent János áldozópap az ifjúság nevelésének az egyik legnagyobb szentje. A 19. században élt.¹ Amikor 1888-ban 73 éves korában meghal, maga mögött hagy egy intézményt, amit nem önmagáról nevezett el, s azt sem engedte meg, hogy később róla nevezzék el, ha-

---

¹*Becchi tanya, Torino mellett, 1815. aug.16. – †Torino, 1888. jan. 31.

nem – mint Szent Angéla,¹ aki alapítását Szent Orsolyáról nevezte orsolyitáknak – Bosco Szent János a maga közöségét Szalézi Szent Ferenc² oltalma alá helyezte.

Mert Szent Ferenchez hasonlóan ő is úgy érezte és úgy látta, hogy a lelkipásztornak először is szeretettel kell közelednie az emberek felé. S nem azzal kell kezdenie, hogy a fejükre olvassa a bűneiket – „már megint mit csináltál!” –, hanem arra kell biztatni őket, hogy „bándd meg a bűneidet, azután... csinálj amit akarsz, csak bűnt ne kövess el... és örülj az életednek, amit, ha szépen éled, az örök boldogságban fogsz folytatni. Mert szeret az Isten!” – Mint Szalézi Szent Ferencnek, János számára is ez volt a lelkipásztorkodás alapelve.

Bosco Szent Jánosban az Egyház ismét megcsodálja azt, ami minden szentre jellemző, hogy nagyon élesen meg tudják különböztetni a jót és a rosszat. Adott esetben – mint Bosco János is – különbséget tudnak tenni az engedetlenség és a nagyobb jónak a szolgálata között. Mert azt elvileg mindenki tudja, hogy engedelmesnek lenni jó, engedetlennek lenni rossz. De annak fölismeréséhez, hogy „én ugyan most nem azt teszem, amit általában a szokás rendje szerint tenni kellene, még csak nem is azt, amit általában tőlem az előljárom elvárhatna; hanem elindulok egy másik úton; nem lázadásból, hanem mert megláttam egy problémát, bajt, és a lelkiismeretem diktálja, hogy az életemet kell odaadni azért, hogy ez a baj egy kicsit enyhüljön...” – ennek fölismeréséhez rendkívüli kegyelem, alázat és odaadás szükséges.

Bosco Szent János ennek nagy esete. Nagyon szegény gyermekkor és ifjúság után – melynek során megjárta sok iskolát, nem gimnáziumot, nem a gazdagabbak intézményeit, hanem mesterségeket tanult, egyiket a másik után – otthon-

---

¹lásd január 27-én

²lásd január 24-én

ról hozta magával a Gondviselésre hagyatkozó szegénység ismeretét és szeretetét.

Azután amikor pappá szentelik, megnyílik előtte a lehetőség, hogy kórházlelkész legyen. És ha ott marad, akkor nyilván a betegápolásnak a szentjeként ünnepeljük ma. De nem maradt ott. Mert egyszer csak észrevette, hogy Torinóban, a már akkor iparosodó városban a fiatal fiúkkal nem törődik senki. Első „élménye” egy kamaszgyerek volt, aki betévedt a sekrestyébe, és a sekrestyés kidobta azzal, hogy „te még azt se tudod, hogy itt köszönni kell!? talán lopni jöttél?!” – János pedig, a fiatal pap visszahívja ezt a gyereket. Ész-revette, hogy ez a gyermek nem gonosz, nem azért jött most ide, hogy pimaszkodjon a sekrestyével, hanem ezt a gyereket senki nem tanította meg sem kereszttetésre, sem köszönteni, sem viselkedni. És átvillanhatott a lelkén az, hogy hát... igen... e gondozatlan, neveletlen kamasz számára a dolgok egyenes folytatás az – hiszen ő is élni akar! ember-nek született! –, hogy mivel senki sem tanította meg szépen élni, néhány éven belül a börtönben lesz. Mert először duhajkodni kezd, azután gonoszkodni kezd, azután be fog törni, esetleg gyilkolni fog. Vagy... forradalmárt nevelnek belőle az Egyház ellenségei.

És akkor – az akkori, hagyományos papi pályáktól eltérő módon, tehát engedetlenül – elindul és maga köré gyűjti ezeket a gazdátlan, apátlan-anyátlan, neveletlen gyerekeket.

János nem pedagógiai programot, nem tanügyi reformot hajt végre. Hanem szereti azokat az elesett, gazdátlan kis életeteket, akik egyszer csak elkezdenek özönlenni köréje. Egyik gyermek hozta a másikat, kettesével, ötösével, tizesével jöttek nap mint nap. Ő pedig kezdte tanítani őket – élni tanítani őket.

Múlt szombaton este itt, a templomunkban egy öreg, 85 éves szalézi atya ajkáról hangzott el, hogy az egész Don Boscó-i pedagógia kulcsmondata: „Bármit csinálhatsz, csak bűnt ne kövess el! És örülj az életnek!” Ez a szaléziekre mind a mai napig jellemző. Amikor az ember egy-egy szalézi intézetbe bepillanthat, mindig kiderül, hogy ezen alapelv szerint nevelik a fiatalokat. És ők ezt megérik, akkor is, ha egy esztergapad mellé állítják oda őket – most pedig esztergálunk, mert úgy tűnik, a te életed azzal fog eltelni, hogy esztergályos leszel –, s akkor is, ha bármi másra nevelik őket. Ezek a gyermekek engedik, hogy odaállítsák őket a munkaeszköz mellé és tanítsák őket dolgozni, mert rájöttek arra: „engem itt szeretnek”. S ezek a gyerekek tudnak imádkozni, tudnak nagyon vidáman játszani is. Nem go-noszkodnak egymás között, hanem megtanulják egymást is szeretni.

De ehhez kellett egy szent, aki odaadta az életét ezekért a gyerekekért meg ezért az intézményért. Miközben a kortársaitól újra meg újra azt kellett hallania: „Te nem vagy normális, gonosz vagy...” – az ellenségeitől azt kellett hallania: „Te világidegen vagy, ellensége vagy a többieknek...” Bosco Szent János pedig tudta, hogy nem így van. Tudta a lelkiismeretében: „En szeretem az Urat, és próbálom tenni azt, amit Ő éntőlem elvár, a többiekért. A kicsinyekért, a gazdátlanokért.”

Hálát adunk az Úrnak az ő szentjeiért. És kérjük Bosco Szent Jánostól a közbenjárást és segítséget, hogy tudjunk szeretni úgy, mint ő. Észrevenni a bajokat, s azután szeretettel segíteni; hogy aki felé segítő kezet nyújtottunk, az érezze meg, hogy *jó az Isten!* Jó bűn nélkül élni, Istenhez tartozni, hogy örülni lehessen az életnek. Amen.